

NIEUWSBRIEF

De Varkenspraktijk

KENNIS MAKEN

Wist u dat?

Varkens maken kennis met bezoekers. Bij het zien van bezoekers tillen varkens in een korte beweging hun snuit op en snuiven de geur op. Hierbij zijn hun oren en ogen op de bezoeker gericht. Ze kijken, luisteren en ruiken in de richting van de bezoeker. Gezonde varkens zijn nieuwsgierig en actief op zo'n moment. Een tweede stap in de kennismaking is het proeven door wroeten en bijten, in bijvoorbeeld de laars of overal van de bezoeker.

Ook varkens onderling maken kennis. Zeugen zijn van nature agressief tegen nieuwkomers in de groep. De agressiviteit houdt aan tot duidelijk is hoe de nieuwe onderlinge verhoudingen liggen. In de praktijk kan dat snel gaan (binnen een paar uur) als de dieren de gelegenheid krijgen de rangorde afdoende te bepalen. Op het varkensbedrijf is daarvoor allereerst ruimte nodig.

Binnen een stabiele groep is een duidelijke rangorde tussen de dieren afgesproken. Veel agressie is er daardoor niet.

In deze nieuwsbrief leest u hoe varkens kennis maken met nieuwe mensen en varkens. Hiervoor worden meerdere zintuigen ingezet.

We hebben al eerder kennis gemaakt met het fenomeen Welzijnscoach. Maar hoe werkt dit in de praktijk? Onze eigen welzijnscoach en collega Marly vertelt hier meer over.

**Via deze weg wensen we u
namens ons hele team
fijne feestdagen!**

- Welzijnscoach
- Wélzijn!
De reeks samengevat
- Test je kennis!
- Boert bewust concept
- PRRS studieclub
- Even voorstellen: Elisa

Welzijnscoach

Marly van Heesbeen

Varkensarts De Varkenspraktijk, locatie Someren

In 2020 is de POV met financiële steun van de Bart Misset Foundation gestart met het opleiden van negen welzijnscoaches. Deze coaches zijn allemaal specialisten die werkzaam zijn in de varkenshouderij, allen met een andere achtergrond. Zelf heb ik als één van de negen specialisten de opleiding tot welzijnscoach doorlopen. We zijn nu een aantal jaar verder; een mooi moment om de kennis die we hebben opgedaan te delen.

In de varkenshouderij hebben we voortdurend te maken met veranderingen. Het welzijn van dieren heeft in de loop van de tijd steeds meer aandacht gekregen. Het houden van varkens met **ongecoupeerde staarten** is hier een voorbeeld van. In 2030 mogen varkens niet meer gecoupeerd worden. Met dit vooruitzicht is het welzijnscoach traject opgezet.

Als welzijnscoach hebben wij een cursus gevolgd met als doel meer kennis op te doen over de **preventie van kannibalisme**. Zoals de meesten van jullie uit ervaring weten is het ontstaan van kannibalisme **multifactorieel**. Varkens kunnen om meerdere redenen dit gedrag vertonen met als belangrijkste oorzaken het suboptimaal zijn van voer, water, klimaat en diergezondheid. De groep welzijnscoaches bestaat daarom uit een divers gezelschap met o.a. varkenshouders, voeradviseurs en dierenartsen.

Ik heb door de cursus anders leren kijken naar het varken. Het is belangrijk dat wij als hoeders kunnen **herkennen wat het varken wil**. Vervolgens moeten we proberen om het systeem zo aan te passen dat we aan de behoeften van het varken tegemoetkomen. Dit is om meerdere redenen een uitdaging.

Om te beginnen is het lastig om te zien waar een varken behoefte aan heeft. We zijn druk met de dagelijkse werkzaamheden, waardoor we vaak niet de tijd nemen om **echt naar de dieren te kijken**. Bovendien laten de varkens een ander gedrag zien wanneer wij de afdeling in komen. Het gebruik van een **camera** kan een uitkomst bieden. Wanneer gaan de biggen bijten? Ze kunnen bijvoorbeeld onrustig worden wanneer voerbakken te lang leeg komen. Als je op een ander moment in de stal komt mis je dit.

Het feit dat kannibalisme een multifactorieel probleem is, maakt het ook een uitdaging om het te beheersen. Investerings die worden geadviseerd, zoals het maken van een extra waterpunt, zullen er niet direct voor zorgen dat kannibalisme tot nul wordt gereduceerd.

Iedere welzijnscoach heeft inmiddels een aantal bedrijven bezocht. De focus tijdens een bezoek ligt op het in kaart brengen van de **risicofactoren voor kannibalisme**. Vervolgens ga je als coach kijken welke punten relatief eenvoudig zijn en eerst aangepakt kunnen worden. Vaak zijn er ook grote investeringen nodig, zoals een kunststof rooster vervangen door een betonnen hokinrichting.

Op dit moment functioneert de groep welzijnscoaches door praktijkervaringen met elkaar te delen. Daarnaast verspreiden ze de kennis tijdens hun dagelijkse werk in de varkenshouderij. Ook spelen de coaches een rol bij de regeling '**Samenwerken aan innovatie (EIP) stoppen met couperen van varkensstaarten**'. Hiervoor worden nog samenwerkingen gezocht die tegenover een vergoeding willen experimenteren met lange staarten. De samenwerking moet minimaal bestaan uit 5 gangbare zeughouders, een slachterij en een afzetkanaal voor varkensproducten.

Wélzijn!

Met dit schrijven komt onze welzijnsreeks tot een eind. Hierin waren *praktijkvoorbeelden* van hokverrijking te zien. Herinnert u zich nog de *jute zak* in de *kraamstal*? Een manier om al jong juist gedrag aan te leren! Of de *jute zak* in de *vleesvarkensstal*? Deze gaat met een ophangmechaniek langer mee. En heeft u iets gehad aan de tips voor gebruik van *hout* als hokverrijking? Tot slot kwam

ook de *spijkerbroek* aan bod. Naast voorbeelden van hokverrijking belichtten we *interessante gedragingen* die op film zijn vastgelegd. Zoals u heeft kunnen lezen zijn we er met deze filmopnames onder andere in geslaagd om een oorzaak voor bijgedrag op een bedrijf te ontdekken. Heeft u meer vragen over bijterij danwel (de toepassing van) hokverrijking? Schroom niet mij te benaderen!

Stella Nauta
Varkensarts

Test je kennis!

In de praktijk komen we met regelmaat interessante beelden tegen. Weet u waar we bij de bovenstaande foto mee te maken hebben?

- A. Allergische reactie
- B. Bloedoor
- C. Callus

Klik [hier](#) voor het juiste antwoord!

Boert Bewust concept

Familie Oosterlaken uit Beers werd vrijdag 8 september letterlijk en figuurlijk in het zonnetje gezet. Zij werden officieel welkom geheten in het **Boert Bewust concept** van regio Cuijk. **De Varkenspraktijk** was hier als partner van het concept en als begeleidende praktijk uiteraard bij aanwezig.

Het concept heeft als doel om zoveel mogelijk de verbinding met de omgeving te leggen. Dit kan ook goed bij **Hoeve De Hulsdonk**, omdat zij een zichtstal hebben waarbij iedereen een kijkje kan nemen.

We zijn er trots op dat veel andere deelnemende varkenshouders in het Land van Cuijk óók klant zijn bij De Varkenspraktijk.

De familie Oosterlaken deed ook mee aan het **Weekend van het Varken** op 9 en 10 september, evenals familie Leeijen te Vinkel. Varkensartsen **John Vonk**, **Elisa Rooijackers** en **Jan Paul Langens** hebben alle bezoekers op deze locaties te woord gestaan en de varkenshouders geholpen met hun streven om kennis over de varkenshouderij over te brengen op het grote publiek.

LAND VAN CUIJK
BOERT BEWUST®

PRRS studieclub MSD en De Varkenspraktijk

Op 22 november heeft de vierde bijeenkomst van de PRRS studieclub plaatsgevonden. Deze studieclub is een **samenwerking tussen MSD en onze praktijk**. Het doel is om onze klanten te ondersteunen bij de PRRS aanpak op hun bedrijf. Voor ieder bedrijf zal de PRRS aanpak anders verlopen en dit is ook afhankelijk van wat je als varkenshouder wilt bereiken.

Tijdens de bijeenkomsten komt er telkens een ander onderwerp aan bod. Zo zijn nu de onderwerpen externe biosecurity, interne biosecurity en gelten quarantaine/adaptatie gepasseerd.

De bijeenkomst van afgelopen maand ging over de **quarantaine en adaptatie van gelten**. Wat is nodig voor een goede quarantaine en adaptatie? Het antwoord op deze vraag is niet eenduidig. Een strikte quarantaine is belangrijk wanneer gelten worden aangevoerd of wanneer ze van een andere locatie komen. Deze gelten vormen namelijk een risico op de introductie van een nieuwe PRRS-stam.

Na de quarantaine volgt de adaptatie en dit heeft als doel om de gelten goed beschermd te introduceren in de zeugenstapel. Een belangrijk onderdeel hiervan is het vaccinatieschema. Daarnaast worden de gelten op veel bedrijven in contact gebracht met kiemen die op het bedrijf spelen. Er komt een moment dat je de cirkel wilt doorbreken en dat je gelten niet meer bewust in aanraking wilt laten komen met de circulerende PRRS stammen. Wat is dan het juiste moment om hier mee te stoppen?

Dit is een van de onderwerpen die we tijdens een **interactieve avond** bediscussieerd hebben. De deelnemers hebben allemaal toegelicht hoe zij de quarantaine en adaptatie ingericht hebben. Al met al dus een avond waar iedereen veel van elkaar heeft kunnen leren.

Even voorstellen

Ik ben *Elisa Rooijackers* en sinds februari 2023 ben ik werkzaam bij de Varkenspraktijk. Ik woon inmiddels in Tilburg maar kom oorspronkelijk uit Dongen waar ik vanaf mijn 12e op een varkenshouderij heb gewerkt. Hier is mijn passie voor varkens én de sector ontstaan. Grote kans dat je me al eens tegengekomen bent. Ik heb

namelijk de eer om bij alle 6 de locaties van de Varkenspraktijk te mogen werken. Een soort vliegende keep dus. Ik kijk er naar uit om met het grote team aan varkensartsen, assistentes en varkenshouders te kunnen samen werken en om nog heel veel over de varkenssector te mogen leren.